

ПОРОДНІ ОСОБЛИВОСТІ АДАПТАЦІЙНОЇ ЗДАТНОСТІ КОРІВ ЗА РІЗНИХ УМОВ УТРИМАННЯ І КРАТНОСТІ ДОЇННЯ

**Китаєва А.П., доктор с.-г. наук, професор
Одеський державний аграрний університет**

Вивчали адаптаційну здатність корів різних порід при переведенні їх з родильного відділення до основного стада. Встановлено, що для корів української чорно-рябої молочної породи характерна більша низька адаптаційна здатність, ніж для корів української червоної молочної породи

Ключові слова: адаптація, корови, надій, основне стадо, родильне відділення.

Постановка проблеми. Конкуреноспроможність галузі молочного скотарства можливо мати при забезпеченні корів повноцінною годівлею, оптимальними умовами утримання й прогресивною технологією їх використання. На теперішній час найбільш прогресивною є потоково-цехова технологія виробництва молока, одною з умов якої є постійне і дуже часте переформування технологічних груп корів. Але переведення корів з однієї технологічної групи в іншу завжди супроводжується зниженням молочної продуктивності [1,3]. Для одержання високої молочної продуктивності протягом лактації потрібно створювати у корів стійкий стереотип на умови утримання й режим доїння. При зміні одного чи двох або більше компонентів стереотипу у корів зменшуються надої молока [2]. Але характер зміни величини надоїв молока залежить від багатьох чинників, у тому числі й від породи та індивідуальних особливостей корів, що має важливе значення при виборі породи для розведення в певних технологічних умовах.

Мета досліджень – вивчення адаптаційної здатності корів української чорно-рябої молочної і української червоної молочної порід при переведенні з родильного відділення до основного стада.

Матеріал і методика досліджень. Робота виконувалась в умовах СВК Кірова Красноокнянського району Одеської області. Для цього було сформовано по п'ять груп корів кожної породи з різною молочною продуктивністю за середньодобовими надоями. До I-ї групи увійшли корови з середньодобовим надоєм до 10 кг, до II-ї групи від 10 до 13 кг, до III-ї групи від 13 до 16 кг, до IV-ї групи від 16 до 19 кг, до V-ї групи від 19 до 22 кг.

В родильному відділенні корів утримували на прив'язі в стійлах за триразового доїння, а в основному стаді – в стійлах на прив'язі та на вигульних майданчиках за дворазового доїння. Умови і рівень годівлі були однаковими в родильному відділенні і в основному стаді залежно від молочної продуктивності корів.

Адаптаційну здатність корів визначали за рівнем молочної продуктивності при переведенні їх з родильного відділення в основне стадо протягом 20 днів, шляхом щоденного обліку надоєного молока, кг.

Результати досліджень та їх обговорення. Реалізація генетичного потенціалу молочної продуктивності корів, як свідчить вітчизняний і закордонний досвід, залежить від рівня годівлі, генотипу, технології утримання і використання, умов середовища. Умови зовнішнього середовища корегують реалізацію генетичного потенціалу високої молочної продуктивності корів. Тому від створення комфортних умов для молочних корів залежить рівень їх молочної продуктивності і довголіття.

На молочних фермах застосовують переважно таку технологію виробництва молока, за якою протягом однієї лактації змінюються способи утримання та режиму доїння корів. При переведенні корів з родильного відділення до основного стада змінюються, як умови їх утримання, так і режим доїння, що супроводжується стресовим станом і зменшенням середньодобових надойв молока. Реакція корів української червоної молочної і української чорно-рябої молочної порід на ці зміни в нашому досліді проявляється по різному (табл. 1).

Таблиця 1

Середньодобові надой корів при переведенні з родильного відділення до основного стада

Групи	Середньодобовий надій, кг	n	Середньодобовий надій в родильному відділенні (3 разове доїння), кг	Середньодобовий надій корів в основному стаді (2 разове доїння), дні, кг				
				1	5	10	15	20
Українська червона молочна								
1	До 10	2	9,5	6,7	7,0	8,5	9,4	11,0
2	10-13	8	12,7	11,3	12,0	14,3	16,1	16,9
3	13-16	7	14,4	12,0	12,7	14,2	16,4	17,1
4	16-19	2	17,6	13,5	15,2	18,1	19,4	20,6
5	19-22	1	21	17,1	18,0	19,7	20,2	22,4
Українська чорно-ряба молочна								
1	До 10	-	-	-	-	-	-	-
2	10-13	3	12,8	9,1	11,2	15,4	18,5	19,7
3	13-16	7	15,7	10,4	12,2	14,7	16,1	18,1
4	16-19	8	18,2	13,0	15,4	18,2	20,4	21,0
5	19-22	2	22	18,0	19,4	20,1	21,0	22,0

В результаті наших досліджень встановлено, що корови української молочної породи першої групи, середньодобовий надій яких в родильному

1	2	3	4	5	6	7	8
Українська червона молочна							
1	2	9,5	29,5	26,6	10,5	1,1	+15,8
2	8	12,7	11,1	5,5	+12,6	+26,8	+33,1
3	7	14,4	16,7	11,8	1,4	+13,9	+18,7
4	2	17,6	23,3	13,6	+2,8	+10,2	+17,0
1	2	3	4	5	6	7	8
5	1	21	18,6	14,3	6,2	3,8	+6,7
Українська чорно-ряба молочна							
1	-	-	-	-	-	-	-
2	3	12,8	28,9	12,5	+20,3	+44,5	+53,9
3	7	15,7	33,8	22,3	6,4	+2,5	+15,3
4	8	18,2	28,6	15,4	-	+12,1	+15,4
5	2	22	18,2	11,8	8,6	4,6	-

Корови з більш високим надоєм повільніше відновлювали зменшений надій в основному стаді. Так, корови, які мали середньодобовий надій в родильному відділенні 12,8 кг відновлювали надій на 5-ту добу в основному стаді, тоді як корови з середньодобовим надоєм 22 кг – тільки на 20-й день.

Середньодобовий надій корів залежить також й від віку в лактаціях (табл. 3). Як видно з табл. 3 корови, залежно від віку в лактаціях, з різною інтенсивністю зменшували й відновлювали свій середньодобовий надій при переведенні з родильного відділення в основне стадо.

Таблиця 3

Середньодобові надої корів в основному стаді залежно від віку в лактаціях, кг

Лактація	n	Середньодобовий надій в родильному відділенні, кг	Середньодобовий надій корів в основному стаді в перші дні після переведення з родильного відділення				
			1	5	10	15	20
1	2	3	4	5	6	7	8
Українська червона молочна							
Перша	5	11,2	9,4	10,7	10,9	11,0	12,4
1	2	3	4	5	6	7	8
Друга	9	15,4	13,2	13,6	14,8	15,0	16,7
Третя і старше	6	18,4	16,6	16,0	17,3	18,4	19,8
Українська чорно-ряба молочна							
Перша	4	13,7	11,8	12,0	12,8	13,0	13,7
Друга	13	18,8	15,8	16,4	17,6	18,2	19,4
Третя і старше	3	19,0	16,0	17,2	18,0	18,6	19,0

Так, корови української червоної молочної породи першої лактації зменшили надій за перший день в основному стаді на 1,8 кг або на 16,1 %,

другої – на 2,2 кг або на 14,3%, третьої і старше – на 2,8 кг або на 15,2 % , а відновили відповідно: корови першої лактації на 15-й день, другої - на 15-20 день, третьої і старше – на 15-й день.

Корови української чорно-рябої молочної породи також зменшили середньодобові надой в основному стаді порівняно з надоями в родильному відділенні відповідно: першої лактації на 1,9 кг або на 13,9 %, другої – на 3,0 кг або 16,0%, третьої і старше – на 3,0 кг або 15,8%, а відновили свій надій в основному стаді тільки на 20-й день . Корови всіх лактацій цієї породи більш вибагливі до умов утримання й режиму годівлі та доїння і на зміну стереотипу реагують сильніше, в результаті чого у них повільніше відновлюється морфофункціональна адаптація і, як результат, середньодобові надой в основному стаді досягають рівня в родильному відділенні значно пізніше, ніж корови української червоної молочної породи. Отже, адаптаційна здатність корів української чорно-рябої молочної породи менш виражена, ніж української червоної молочної породи ,при переведенні з родильного відділення в основне стадо, що пов'язано з генетичною адаптацією корів української червоної молочної породи.

Висновки. Зміна стереотипу у корів, української червоної молочної і української чорно-рябої молочної порід, приведе до різного прояву адаптаційної здатності при переведенні їх з родильного відділення до основного стада. Корови української чорно-рябої молочної породи сильніше реагували на зміни умов утримання й режиму доїння, порівняно з коровами української червоної молочної породи. За перший день перебування в основному стаді корови української червоної молочної породи зменшували середньодобовий надій молока порівняно з надоем в родильному відділенні на 11,1-29,5% а відновлювали його на 10-15 день; корови української чорно-рябої молочної породи відповідно зменшували надій молока на 18,2-33,8%, а відновлювали – на 20-й день.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ковальчикова М. Адаптація и стресс при содержании и разведении сельскохозяйственных животных /М. Ковальчикова, К. Ковальчик. – М.: Колос, 1978. – 271с
2. Смоляр В. Адаптація корів за різних технологічних варіантів утримання та доїння /В.Смоляр //Тваринництво України. – 2001.- С.9 – 10
3. Трофимов В. Влияние технологических процессов на молочную продуктивность коров /А. Трофимов //Молочное и мясное скотоводство. – 2002. - №7. – С.5-7

Китаева А.П. Породные особенности адаптационной способности коров при различных условиях их содержания и кратности удоя

Изучали адаптивную способность коров разных пород при переводе их с родильного отделения в основное стадо. Установлено, что для коров украинской черно-пестрой молочной породы характерна более низкая адаптивная способность, чем для коров украинской красной молочной породы.

Ключевые слова: адаптация, коровы, надой, родильное отделение, основное стадо.

Kitayeva A. Breed characteristics of adaptation of the cows under different conditions of their detention and the multiplicity of milking

We studied the adaptive capacity of different breeds of cows when translated from the maternity ward in the main herd. It is established that for cows Ukrainian Black Pied dairy breed is characterized by a lower adaptive capacity than Ukrainian red cow dairy breed

Keywords: adaptation, cows, milk yield, maternity ward, the main herd.